

Laptulajdonos:
Dr. VÁKÁR LAJOSNR
 Felelős szerkesztő:
F. SZÉGH VIKTOR
 Kiadóhivatal:
 Vákár könyv- és papírkere-
 telése Czikkseredán, hová
 a hirdetések árát és előfize-
 sémi díjak előre küldendők.
 Egyes szám ára Let 8.—

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Hirdetési ár:
 Egész évre Let 160.—
 Félévre " 82.—
 Negyedévre " 42.—
 Külföldre egy évre " 440.—
 Hirdetési díjak a leg-
 olcsóbban számítatnak.
 Kézfiratok nem adhatók vissza
 Nyilvántartási költségek
 díja soronként Let 25.—
 Megjelenik minden vasárnap

Antirevizíós nap.

Az *Universul* című ujság május hó 28-án revizió ellenes napot szervez az egész ország területén. Éppn ma van a nagy nap.

A kérdés maga teljesen kívül esik a szürke polgár tevékenységi körletén. A dip'omácia bizonyára jobban érmi és magasabb nézőszögől látja mi a tennivalója egy ország kormányának mindazon jelenséggel szemben, amit reviziónak neveznek, mint a békere, kenyérré ábrító szociálisták embertömeg.

A szeretetet, a megbékülést nem ismerő világban veszedelmes játék privát kesdeményezéssel kisajátítani és gyűlölködésre felhasználni ezt a világgótlukat anyagot. Felősz, mert megfelelő tapintat, jóérzés, békés jelkület és lehiggadt bölcsesség hiányával csak újító, elmérgesítő eredményei lehetnek. — Kalló óvatosság, mórakodás nélkül az egymás mellett lévő, testvériségben élő népek poblává válnak a szenvedélyek fellobbászása.

Az ország kormánya felelős a tettéért. Nem hiszem, hogy a magán akció megtalálja-e azt az átfogó, kiterjedt komoly hangot, amelyet a felelősség-érzet diktál. A kormányzati politika fõgondja lesegéznie minden esetben a véleményét a revizióval szemben. Bizzunk csak meg abban, hogy az Európászerte elismert dip'omácia van olyan körültekintő, mint az *Universul* használása.

A maunk részéről nem minden ok nélkül valljuk ezt. A tömegnek, a népek a békés munka a kenyere. Idelent csend, szeretet és megértés volna minden lélekben ha örökösben nem üsletelésiténének kis és nagy ügyeket egyaránt.

A revizió nem a mi dolgunk. Egy pár nagyhangu, a háborus konjunkturán elpohosodott demagog hajlamu tüzes uzsítók kereszttül azonban ami újabb kereszttülünk lehet.

A világ helyzete lassan tisztázódik az *Universul* május 28-iki antirevizíós napja nélkül is. Nem azért derog a béke hajnala, mert az *Universul* kukorékol. Nem azért lesz béke a világban, mert ennek a generációnak nyugalomra, csendre, szeretetre, kenyérré, életlehetőségre van szüksége. Akármennyire is nem tehetik azoknak, akiknek a gyűlölet az istása és a hibaváló gyűlölet a kenyere, mégis lassan elkövetkezik az a boldó, békés munka id'je.

Elkövetkezik és jobb napok köszöntenek reánk, mert a történelem lapjait ma még azok írják, akik végig szenvedték egy könnyelműen elindított pusztulásnak minden poklát.

Régem túl vagyunk már azon, hogy bárki is úgy gondolna revizióra, amint azt az *Universul* plakátjai festik. Nincsen már a polgárok kezében ős nagy sárga kës, nincsen senkinek az arcán acsarkodás és vérre szomjázó vadtság, csak az *Universul* szivéből nem pusztult még ki a gyűlölet.

A világban csak egyféle revizió törekvés van: megtalálni az egyformán tömörített, meghurcolt emberiség nyugalmát. Bistositani a nemzetek közötti békét és a megszenvedett vén Európának visszaadni a megbillent egyensúlyát. Esért a legyőzöttek ha kell összerörk az utolsó fegyverükkel.

Nincsen tehát sehol olyan veszedelem, amely szükségessé tenné a magánvállalkozások véres kardhordozását, a belő hangulatnak hibaváló élesítését és a közvéleménynek felelősség alarmitozását.

Ami tenni kellett azt elvégezte a kormány a múlt vasárnap Butaremben megtartott nagyarányu napgyűlésén.

Ami kötelességünk egy lehet, békésen megenni egymás mellett. Vigyázzunk arra, hogy az ország termelő munkarendjét megörizzük, a különböző népi kulturákat viszonyra busdító fejlődésükben megbecsüljük, dolgozzunk és egymást tisztelve testvériségben próbáljuk közös értékeinket kitermelni a közös hasánnak javára.

Mindent úgy érjük el, ha békét hagyunk az évszázadok óta szeretetben élő népi tömegeknek. Ha nem gyűlöletesünk annyit. Ha engedjük megbékülni, szeretni, felejteni és megbocsájtani az embert.

Nálunk is

kezd terjedni a pestis. Talán nem is a kezdetnél vagyunk, csak most kerülnek nyilvánosságra a régi bűnök. Sikkasztások, lopások híre hallatszik szerre a megyékből. Közéletünk, közigazgatásunk fertője kezd napvilágra jönni. Mind gyorsabban szerezünk a reptársításban és mindig rossz hírtünkkel viszi a szél. Milyen jó is volt addig, amíg nem lértünk! Csend volt, béke honolt a becsületnek e kis pátriájában, ahol még a kint felejtett holmit sem bántották. De rég is volt az!

Ma más világ van nálunk is. Az erkölcsök itt is megromlottak. Napról-napra nő a szegénység és erősödik a krízis, mely o'segítője annak egyrészt, másrészt pedig kitermelője a könnyű pénzszerezés nem éppen tisztességes és risikómentes, de mindenesetre hasznosító mestersegének. Így szán megtörténik, hogy hol egy közbirtokosság vesztésére, hol egy falusi kiskirály szerepet betöltő jegyzőre, hol egy adószedőre casp le hirtelen a viszálybíró és egyre-másra derülnek ki a köz kára elkövetett kisebb-nagyobb tolvajságok, szőháronkodások, panamák. Régebben is megtörtént, hogy egy-egy gyenge jellemű tisztviselő megcsallt az ördög és hományult a rábizott köpönyökbe. Ez azonban ritkaságszámba ment és igen súlyos következményekkel járt. Igas, hogy akkor meg is változtak a tisztviselőket és nem osztogattak felelősségteljes posztókat kvalifikálatlan elemeknek holmi politikai szolgálatokért. Nem kerülhetett be a közigazgatásba annyi bizonytalan multu kalandor, aki pusztán azszal szereste érdemeit, hogy választásai szempontozója volt valamelyik kormánypárti korifeusnak.

Az ilyen módon szerzett állások aztán nem is voltak egyébre jók, mint a tisztességtelen vagyon harcolásra. Az oda bejutott képesítésenélkül potenciát csak azon igyekezett, hogy minél többet összegyűjtöessen az elkövetkesendő rosszabb időkre, amikor majd az esetleges kormányváltás ut is kiszorítja a szűres posztókból, hogy helyet adja az új kormány új partfogoltjának. Kormányváltásig elég sürtőn volt és a partfogoltak elég gyakran váltostak. Változásokkal egyenes arányban fogyott a kövagyvon és azóit az adószó'gárok terhe és elkeseredése. Mind kevesebb lett a polgár zsebében a pénz és mind kevesebbet lehetett onnan kiszorítani akár adó, akár bakais, akár más néven nevezendő formában. Az új kormányok új éhezel azonban éppen olyan számban jelentkeztek. Cak talán még éhesebben, mint azelőtt. Éfolyt a lopás tovább. Lopott kicafje, negyja. Már nyilván nem tartják az aprókat a napilapok. Fehetessz, gégetülkör panama, Skóia-ügy. Csak ezek érdeklik a nagy közöniséget. Igas is. Ott milliókat loptak és a lopott milliók kiváltották az embermilliók érdeklődését.

Még sem avadt a szemük sokon a naplók közö bultatott apróbb összegeken, amelyet egy-egy szenzáció után szaglászó vidéki riporter küldött be. Fel sem tűnt a nagyvilágnak, hogy a gyergyószentmiklósi községben évek óta kétféle könyvezetés folyt. A asennyes ruhaként változó interimarok kétféle könyvet vezettek. Egyet felelteseleknek és egyet maguknak. Csikkseredgyörgy, Bánkfalva, Tuznád, Szenttamás, Jendőfalva községek különböző hivatalainál egyszerre folyik a viszálat. Sikkasztások, panakezelés körül szabálytalanságok. A viszálybíró a feljelentések alapján rajtatitesszerűen látogatja a csiki községeket és sehol sem jár eredménytelenül. A pestis hozsák is beléltit és terjedését nem lehet megakadályozni. Febliról jön es is, mint minden. Nagytól tanulja a kicsi és addig gyakorolja, míg rá nem fizet tehetetlenségére. Ráléptünk a romlás útjára és esen az u'on nincs megállás. Visz az örvény és usznak az árral, amíg lehet. Amíg az épület utolsó talpöve is el nem pusztul, amíg ki nem lopták az utolsó seget is a kerékből, hogy az összeomló tákolmány helyébe újat lehessen építeni. A kormány kötelessége erős, szigorú késsel megkendeni az építés munkáját s könyörtelenül lehetlenné tenni nemcsak a kis, hanem a nagy tolvajokat is.

Csikkseredgye prefektusa most kemény késsel látott neki a tisztogatás munkájához az egész vármegye területén. Könyörtelen intézkedések fognak következni mindazokkal szemben, akik visszaéltek a hivatali bizalommal. — A viszálat rövidesen leszárul Csikkseredgyörgy községben, valamint Szenttamáson, ahol hírszerint színtén az egész község lakosságát felháborító láz panamák usza terjed.

Dr. Gyárfás Elemér beszéde az adósságrendezéséről szóló törvényhez a szenátus 1933 április 12-iki ülésén.

Elnök ur, Szenátor urak, mindenekelőtt tiltakozom az ellen, hogy egy meghosszabbított ülésnek végén most a husvét ünnepek küszöbén, éjjeli ülésben tárgyaljunk ily nagy fontosságú kérdést. Különösen sérelmes, hogy most, mikor az egész kereszténység a megváltás 1900 évfordulóját ünnepli, minket arra kényszerítenek, hogy éjjel és nappal itt együtt ülünk és éppen most tárgyaljunk a legsúlyosabb kérdéseket. (Közbeszólások, sa.) Azt hiszem, Szenátor urak, hogy ha a fõpapok padjai nem volnának üresek éppen az ünnepek miatt, hanem ott volna a keresztény egyházak valamelyik képviselője, akkor tiltakozásomnak nagyobb visszhangja volna e teremben.

Szenátor urak, a konverzió kérdését másfél év óta tárgyaljuk s ez azóta isgalomban tartja az egész országot. Kõstudomásu volt, hogy a Mironescu-féle törvény szerint április hó 26 án lejárt bizonyos határidõ, melyet e törvény megsabott, köztudomásu volt az is, hogy március hó 31-én lejár a városi adósnak engedélyezett moratorium s mindenki azt várta, hogy a kormány jöjjön a megoldással, rendezze azt a súlyos problémát a teremtsen békét és nyugalmat az országban. A kormánynak bõségesen volt ideje, hogy tanulmányozza a kérdést. Mégis az utolsó percben kínos jelenetek voltak tanul. A képviselõháshoz benyújtottak egy javaslatot, mely alig néhány szakaszból állott s amelyet újból és újból módosítottak, mielõlt a pénzügyi bizottság elé terjesztettek volna. Két ízben is gyökeres módosításokat eszközöltek rajta. Asután elkövettek azt a súlyos hibát, hogy elõbb a képviselõház pénzügyi bizottságában elfogadták a legeszebb baloldali javaslatokat is, melyeket asután a rákövetkesõ napokon gyökeresen módosítani vagy visszavonni kényeszerültek. Es az eljárás nagyon helytelen volt uraim, mert mindazok, akik egyezõ menetileg elfogadott intézkedések által elõnyben részesültek volna, most amiddõ a védiéges esõveg nem adja meg nekik eseket az elõnyöket, megcsalva érsik magukat, de viszont megmaradt a lelkiükben az a remény és törekvés, hogy idõvel, vagy egy politikai rendszerváltás révén, mégis csak hozzájuthatnak õk is esekhez az elõnyökhöz.

S ennek megállapításával elérkeztem a probléma kulcsához. Mihelyt kategóriánként állítunk föl és egyeseknek elõnyöket engedélyezünk bizonyos feltételek mellett, másoktól ezeket

pedig megtagadjuk, akkor lázas beteggé tesszük az egész országot. Es volt az a nagy hiba, melyet elkövetek Argetolanu követett el, de amelyben õt követék utóda is.

Szenátor urak, felhívom az Önök figyelmét, hogy csupán a mezõgazda fogalma hányféle változásban ment keresztül, kezdve az Argetolanu törvényen, folytatva a Mironescu törvényen, asután Önöknek a képviselõháshoz beterjesztett esõvegén és végül azon a esõvegen, mely most Önök elõtt fekszik. Mindazok a módosítások, melyek másfél éven keresztül eszközöltettek sok eser exaltációt értenek és szásmilliókat vesznek ki egyesek zsebébõl és helyeznek onnan át mások zsebébe. A privilégiumban részesülõk különbözõ kategóriáinak törvénybe-iktatása volt a fõhibája az Argetolanu javaslatának és súlyos hibája a jelenlegi kormánynak, hogy ezt továbbra is fenntartja.

Ma, a Magyar Párt, kijelentettük már a Mironescu-féle javaslat kapcsán a nyári ülésünkben, hogy a probléma megoldása csak általános érvényû rendelkezésben található meg, mely egyenlõ mértékkel mér mindenkinek. Mihelyt egyes kategóriákat állít föl a törvény s azt mondja ki, hogy a konverzió kedvezményeiben csak egyes adósnak részesülnek, bármily szigorúan legyenek is körülrva e kategóriák, ha mindjárt azt mondanók is, hogy csak a süketnémák jogosultak a konverzióra, nyilvánvaló, hogy minden adós azt fogja állítani, hogy õ is süketnéma és konverzióra jogosult, ami azt jelenti, hogy a bíróság lesz kénytelen minden esetben megállapítani azt, vajjon az illetõ adós beleesik vagy sem ebbe a kategóriába. Eppen esért mi kénytelenek vagyunk érintetlenül fenntartani elvi álláspontunkat.

Tény az, hogy a helyzet, különösen a mezõgazdaságban, rendkívül súlyos, mert nehéz világválággal kell megküzdenünk. A kamatokat le kell tehát szállítani, a fiesztel határidõket meg kell hosszabbítani. — Hosszjárulunk mindesekhez az intézkedésekhez, melyek az adósnak érdekében javasoltatnak, de azt kívánjuk, hogy esek egyenlõk legyenek mindenkire nézve és egyszer s mindenkorra rendezzék a kérdést. Nagyon helyesen írta ma egyik napilap, hogy odajutottunk, hogy a gasda ma nem azt nézi, hogy milyen az idõ, havardk, vagy csak-e, vagy pedig kiütött a

Háló, ebédlõ és iroda berendezések
 a leggyorsabbtõl a legismább kivitelig
melyen leszállított árakkal
 bosszereshetõk:
Nagy G. József asztalosnái, Zsõgdõ.
 Megfelelõ biztositák mellett részletfizetésre is.
 15—

— Kõvér Gusztávot áttették a határon Dr. Kõvér Gusztáv nagyváradi mérnöknek és taptulajdonosnak azon a címen, hogy állampolgárságát család uton szereszte meg, elrendelték az állampolgárok névjegysékbõl való törlesztését és az országhól szonnal való kiutasítását. A kiutasítás elõtt megdõbbenve áll minden igazságérzet, miután Dr. Kõvér, Erdélyben született s itt is élt az impérium változás óta.

nap, hogy asszerint dolgozhassék a földjén, hanem tőlünk áll a kiváltság, vagy hallgatja a rádiót, hogy így uton mielőbb értesüljön arról, vajjon beleesik-e a konverzió legújabb súvője szerint a kedvezményezett késsé a hogy ehhez képest mennyit kell fizetnie. Ezt a kérdést egyszer már nyugvópontra kell hozni. Ezt a kérdést egyszer már nyugvópontra kell hozni. Ezt a kérdést egyszer már nyugvópontra kell hozni.

Argetolanunak további súlyos hibája volt az, hogy amikor kitört 1931 nyarán az egész világon a pénzügyi válság, ahelyett, hogy megfelelő intézkedéseket tett volna a hitelintézetek védelmében, azt hitte, hogy ha a nagybankoknak rendelkezésére bocsát bizonyos összegeket a legtürelmetlenebb betevők kielégítése céljára, ezzel rendet és nyugalmat tud teremteni. Ők nagyon jól tudják — elmondtam én is többször erről a helyről — hogy tényleg alig négy hónap alatt, 1931 júliustól novemberig a Banca Nazionale 7—8 m'liárd körüli összeggel emelte fel az intézetek viasszámmítolási hitelét. Ezt az egészt összegeget valóságos kirobták az ablakon. Egyes betevők, akik a legtürelmetlenebb voltak, megkapták a pénzüket s azt gondosan elrejtették a kivonták a forgalomból aminek következtében a válság csak még súlyosabb lett.

Es a két főhiba, melyeket kormányaink a válság kezdésén elkövettek, teremtette meg azt a nehéz helyzetet, amellyel most a kormányaink meg kell küzdeni.

Uraim, a pénzügyi helyzetnek az elkövetett hibák folytán előállott válságát pontosan megállapította Charles Rist *külföldi szakértő jelentése*, melyet benyújtott a kormányhoz és előterjesztett a Népek Szövetségének is. Két nappal ezelőtt, mikor a genfi konvenció ratifikálásáról volt itt szó, alkalmuk volt Őöknek a pénzügyminiszter ur nyilatkozataiból megismereni azokat az alapelveket, amelyekben a Charles Rist szakértő véleménye felépült. A pénzügyminiszter ur kimutatta, hogy csak a jelentés alapelveire támaszkodva találhatjuk meg problémáink megoldását s csak ezen az uton juthatunk ki abból a bonyodalomból, melyben vergődünk s ezzel fejezte be szavait, hogy csak két út lehetséges számunkra: az egyik Genfben vezet, azoknak az elveknek alapján, melyeket a szakértők véleményesnek, a másik uton feltartózatlanul Moszkvába fogunk jutni.

Szenátor urak, ez a Rist-féle jelentés befolyásolja a Mironescu-féle törvényt, mely szűkebbre fogta egyes kategóriák kereteit. Ezek között elsősorban az u. v. konverziós-lovagok kedvezményeit, tényleg azonban ez a törvény nem is akart megoldás lenni, hanem csak átmeneti intézkedés s a végleges megoldást a mostani kormánytól várjuk. Fájdalom, család urk várakozásunkban, mert ez a javaslat sem oldja meg a kérdést, mert fenntartja az egyenlőtlen elbánást s nemcsak az egyes termelő osztályokkal, a mesogazdákkal, iparosokkal és kereskedőkkel bánik el külömbözőképpen, hanem külömböskéket tesz még a mesogazdák között is, három csoportra osztva őket asszerint, mint 10 hektáron alóli, 10 és 50 hektár közötti vagy 50 hektáron felüli földbirtokokkal rendelkeznek. Ugyancsak azt hittük, Szenátor urak, hogy — amiként a moratorium törvényben, — úgy ebben a javaslatban is legalább a városi adókat mind egyenlő elbánás alá kerülnek s ennek dacára azt kell látnunk, hogy két kategória: az iparosok és a kereskedők, kivételt képeznek, különösen abban az esetben, ha ingatlanuk nincsen. Az iparosok és kereskedők, akiknek valamely ingatlan birtoka is van, bizonyos megkötésekkel hozzájuthat a törvény kedvezményéhez, akinek azonban nincs egyebe, mint az állatele, szerszámmal és berendezéssel, az nem részesül semmi kedvezményben és köteles adósságait nyomban kifizetni teljes kamattal.

Azt mondták erre nekem, hogy az iparosok és kereskedők számára ott van a kényszerűesség. Uraim, aki látta már közelről, hogy mit jelent a kényszerűesség, hogy milyen költségek és nehézségek árán lehet ehhez hozzájutni, hogy mennyi formalitásnak kell

eleget tenni a hogy végül mily nehéz megszerezni a hitelesítő többségének szavazatát, az nagyon jól tudja, hogy mi a külömbőség a kényszerűesség között — mely állítólag oly nagyszerűen megvédelmezi az iparosokat és a kereskedőket — és a jelen törvény kedvezményeit között, mely automatikusan hozzájuttatja a törvényes előnyökhöz a többi adósságot. De egészen eltekintve is e nehézségektől, a kényszerűesség, mely az iparosok és kereskedők védelmére szolgál, egyértelmű a balállal, valójában polgári balál vagy legalább is a kereskedelmi élet megszűnését jelent, emivel szemben a jelenlegi törvénynek az volna a hivatása, hogy megmentse az adósságot és biztosítsa további életüket.

Le kell tehát szögeznünk, hogy ez a törvény is fenntartja, sőt kiemeli azt az egyenlőséget, mely eredendő hibája volt az Argetolanu-féle törvénynek, mert belkelt a keretek közé egy további kategóriát, a városi adósságot és fotózza az igazságtalanságot, azaz, hogy kivülhagyja a kereteken az iparosok és kereskedők kategóriáit. (Folyt. köv.)

A csiksomlyói pünkösdi bucsu

Óségi elnevezést ebben a szentévnék kihirdetett esztendőben inkább úgy nevezhetők: csiksomlyói pünkösdi zárandoklat. E szentév alatt ugyanis *összesítés, XI Pius pápa az egész anyaszentegyházban minden bucsút felfüggesztett. Ez alatt nem a zárandoklatok és a templomi bucsu ünnepek beszüntetése értendő, hanem az, hogy a szentév alatt itthon csak az elhunyt lelkek számára nyerhetünk kegyelmi bucsukat, önmagunk számára pedig csak az Örök városban, Rómában. A Szentatya természetesen szolgált azzal, hogy nem mindenki nek van módjában Rómába menni s azért a szokások feltételek mellett azoknak is engedélyezte a jubileumi bucsút, akik itthon maradnak. Ez pedig annyiszor, ahányszor azokat az ismert feltételeket teljesítik. — Pünkösdkor tehát ebben a jubileumi bucsuban Csiksomlyón is részesülhet mindenki. A székelységnek pedig, az óségi szenthagyomány teljesítése mellett van még egy jogcíme a pünkösdi zárandoklatra: az örök szent Város helyett menjünk a székelyek Rómájába, Csiksomlyóra.*

A csiksomlyói Ferenc rendi zárandoklás itt közli a pünkösdi bucsu sorrendjét:

Junius 2-án, pénteken, a kegytemplomban: d. u. 5 órákor szentbeszéd (P. Boros Fortunát dr.) és litánia;

este 9 órákor szentbeszéd (P. Máthé Benvenut).

Junius 3-án, szombaton:

szentbeszéd reggel 8 órákor (László Ignác hit-tanár), 10 órákor (P. Lukács Mansvét); a Szent Antal kápolnánál reggel 8 órákor szentbeszéd (P. Beke Kázmér) és szentmise; délután 3 órákor megindul a nagy körmenet a Kissomlyóra. Ennek végeztével szentbeszéd a templomban (Dr. Baráth Béla theologiai tanár), a templom téren (György Gábor plebános), a Szent Antal kápolnánál (László Imre plebános); este 9 órákor szentbeszéd a templomban (Márkos Endre plebános).

Vasárnap, junius 4-én:

szentbeszéd reggel 8 órákor a templomban (Dr. Csipak Lajos régens), 10 órákor (P. Trefán Leonárd exminiszter provinciális); a Szent Antal kápolnánál reggel 8 órákor szentbeszéd (P. Kristó Módeszt) és szentmise.

Az egész bucsu folyamata alatt szentmisek reggel 5-től minden órákban, gyóntatás egész nap. Csiksomlyón Pünkösdi vigiliáján, szombaton a bűjt nem kötelező.

Óvakodjunk a szembeszédektől és tolvajoktól!

Egy erdélyi főúr följegyzései.

Rudnyánszky Sándor báró hagyatékából.

Komolyan megtörtént.

A csikszeredai laktanyába felakasztotta magát egy honvéd. Történetesen Kemény Pál báró fedezte fel az öngyilkosságot s nyomban előrántván zsebkését, levágta az életunt kötelét. Nagynehezen magához térítették s az ügy feledésbe is ment már, mikor a következő hónap elsajén, fizetéskor, Kemény báró hadnagyi járandóságából levontak hat fillért. A katona ugyanis a pusztaszigetgató zsinorra kötötte fel magát s miután a hadnagyi a zsinort elvágta, a kincstár megfizette vele az árát.

Még a mult század nyolcvanas éveiben történt.

Lönhard erdélyi püspök meglátogatta az erdélyi római katolikus státus gimnáziumát és annak internátusát. Az internátus konyhája az otllakó fiúk igényeit teljesen kielégithette, de a finom konyha fogalmától elég távol állt azért. Ebédre aznap — péntek lévén — rántott leveles, bab-főzelék és szegényvitéz (zairban sült kelt tészta) volt.

A püspök bement az ebédlőbe is, hogy megnéze a fiúk ebédjét. Az egyik felszolgáló fiu tálcán egy tányér babfőzeléket vitt a püspök elé, hogy győződjék maga is meg annak — minőségéről. A püspök kivett egy kanál-heggyel a főzelékből, szájába vette s miután párszor nyelve-hegyén megforgatta, nagy erőfeszítéssel lenyelte. S akkor elismerően szólt meg:

— Kitiűd, fiám! Ezt igazan megehetitek!

A csiksomlyói bucsu alkalmából egy kis bicskázással egybekötött verekedés fordult elő. Egy legényt alaposan összeszurkáltak, bele is halt.

Esküdtszéki tárgyalás lett az ügyből. Tanu is volt halomszámra, gyanusított is volt, de tettes nem akadt. Az elnök kibalgatta a tanukat egymásután. Mind vall: hogy kik voltak ott, mikor történt, de mikor magára a tetre került a sor, egyhangyan ilyenformán vallanak:

—...azután, instállom, az Emre megszuródott...

— Jó jó, — mondja a bírő egyik tanunak — de ki szurta meg?

— Hát, instállom, hogy éppen ez az, hogy ezt nem lehet esküvel vallani.

— Mit nem lehet?

— Hát azt, hogy kitől szuródott meg?

— Miért nem lehet? Kinél volt a bicska?

— Instállom nem lehet, mert minden legénynél van bicska...

Van, van, de kinek a kezében látott maga bicskát?

— Instállom, én már mindenkinek láttam a kezében bicskát.

— No látja! Hát mondja meg a nevét!

— Azt, instállom, nem mondhatom meg.

— Miért nem mondhatja meg?

— Mert nem tudom biztosan, hogy akkor volt-e a kezében bicska?

— De ha látta!

— Mit?

— Ejl! Hát a bicskát!

— Azt láttam!

— No, ha látta, akkor ki szurt vele?

— Azt már nem tudom, instállom, mert én csak annyit láttam, hogy az Emre megszuródott s elesett.

— Közel volt az Imréhez?

— Instállom, az ember ilyenkor, mikor bicskát lát a kézbe, hol közel van, hol messzebb, amint már célirányosabb, meg instállom, a bicskázó legények is szökdelnek erre-arra.

— De hol volt, mikor az Imre elesett!

— A földön.

— Ki volt a földön?

— Az Emre, mikor elesett.

— Ne beszéljen bolondokat! Azt kérdeztem, hogy maga hol volt, mikor az Imre elesett?

— Én, instállom, hát csak ott.

— Hol „ott“?

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCÁJA.

A dürgés világából.

A Gyilkos-felé vezetők utunk a Békény patak mellett nehezen járható, úgy látszik az apró kis székely lovak is tudják, hogy itt csak lépésben haladhatunk s csakugyan 2 óra alatt érkeünk a Jankóhoz, amelyet gyalogszerrel is meg lehet tenni 1 és egyneked óra alatt. Leszállva dücögős járművünkről s mindenik jól meggrakott hátizsákját magához véve indulunk a kitűzött célunk felé.

Az ugynevezett „Nagy Györgypatak tövéből“ szét-válunk én Antival balra, Laci Tónival jobbra. Ők a Gyilkostól fölött emelkedő „Likas“-hoz, mi pedig a „Balázs Lőrinc“ pataka sorkához igyekeztünk, amely a „Piniako“ magaalatnak egy délkeleti nyulványa. Az idő kedvező, a tavaszi napfény elolvasztotta a vastag hótakarót, csak egyes helyeken foltokban maradt meg még a téli hó. A Békény-patak lerázva téli rabláncát, bótáplálékot kapván a mellépkatakai-ból, gyorsiramban rohan hatalmas zúgással az öt elegendő Marosfelé.

Egy pillanatra megállunk s kis erőt gyűjtünk, mert Anti szerint az előttünk álló sarkon kell felkapaszkodnunk, amely elég meredek s ezzel a kapaszkodással egy nagyobb utat vágnak keresztül.

A sziv, mint valami kis motor hallható dobogással szakatol s a város csendes atmoszférájában lélegző tüdő, kitágul, csak úgy szívja a tiszta hegyi levegőt. — Így haladunk meg-meg állva, hogy az izzadságot is letöröljük, fel-jutunk a sarkok tetejére, ahonnan már látszik az erdei kunyhó — a kicsi ház. — Az éjjeli pihenésre szánt lakást nem kell hasonlószerbe venni, aajtaja nyitva van, a tavalyi szőna rothadó állapotban van földjén, egy kisse megpiszkálom s ime egy vastag jégréteg van a szőna alatt. Anti csak annyit

mond „ejnye“ kemény lesz a derekaj s egy kicsit hideg; de segítünk ezen, deszkát teszünk a szőna tetejére s a deszkára pedig fenyő bojtot. Amíg én a lakást kiöpröm, s a tüzhely körül a köveket megigazitom s egy kis száraz-galyat gyűjtök a tüzgyújtáshoz, Anti egy hát tával meg-érkezik. Valami értelmesebbet lát is kell keresni, amely a tüzet tartsa, mert az éjszaka hosszú s tűz nélkül nem telik, mondja ő. — A lejezést a vállára venzi s ismét elindul, én pedig a kaliba körül található száraz csutakokat gyűjtök össze, hallom Anti fejzecsapását, megtalálta az értelmes fát — száraz és vastag — hozza is hátán; gyorsan elő-dalja a megelégedetten mondja, „no e mellett eltelik az éjszaka“! Még csak a „derekaj“ képviselő fenyőbojtok hiány-zanak, amit gyorsan összegyűjtünk, szóval az égys megvan vetve. — Valamikor az ő ember is így élt egyik napról a másikra, mindent meg kellett szereznie, nehéz munkával, hogy megtudjon élni.

Az elvégzett munka után egy falatozás a kicsiház előtt jól esik, az asztalt egy darab deszka képezi, de nem ez a fő, hanem a jó házi szőlona s a jó étvágy. A lenyugó nap sugarai különböző szívekkel árnyékolják a hegyek ormait. A Nagybagmász szikla bércei fehérlenek a távol kö-dében a Csafronka egyedüli sziklája a középkor fantasztikus lovg várait juttatja eszembe. A Feketerés, a Gyilkos sziklája a Likas a történelem évszámai közé be nem oszt-ható s a föld történetét hirdető idők néma, de élő tanui.

Az esti szellő, amely a fenyők örök zöld lombjait megmozgatja hidegen reszket át az erdőn, a madarak a szürkület közeledtére fáradtan hallatják éneküket, egyik-másik élesen fűtönt bele a közelgő alkonyatba. A mesze-távolban a kakuk monoton zenéje hallatszik s az erdő őcsa — a fekete harakály — egy közeli száraz tön haragotja hangját. Egy-egy eltávedt erdei szalonkának — korrogó — hangja hallatszik.

Csendben, némán ülök egy hatalmas fenyő lábánál,

leszáll az erdőre a nagycsend s a magas égbolton megie-lennek a csillagszemek, számolgatom őket, de már nem le-het, oly gyorsan tűnnek elő. Elnémult minden, az erdő is, a szivem is hallgat.

Anti társam nem volt annyira lebilincselve a termé-szet nagy templomában a látottaktól, bejárta a területet, ahol állítása szerint egy pár nappal ezelőtt szép kilátás volt a dürgésre, de most semmi jel nincsen. Az est tolymán semmi beszállítás nem volt észlelhető s így a reggel lezej-lendő dürgésre kemény reményünk volt.

Az erdőközött levő hóban nagy nehezen törtettünk előre egyes helyeken nyakig süpedve belé, egymást segítve jutunk ki az erdőből, igyekezve a bennünket szivesen látó kaliba felé. Első dolog a tűz. Már is lobog a bevilágítja kinyitott ajtón és a hasadékokon át a tájat. Nem kellett sok nógatás: A tűz mellett végig húzódó pricsen hátizsá-komat párnának használva elalazom. Az éjszaka szép hold-világos, a tirkos csendesség szent nagy bírodalma néma.

Az elszunyadozó tüzet egy-egy értelmesebb tával föl-fölbresszük. Éjjel után 2 órákor már mindketten talpon vagyunk. A Nagy Göncöl rudját egész megtordítva a Zenitre került a hűvös-hideg éjjelben, mintha a hold is fázna siet eltűnni a nyugati tájon.

Az erdő néma, hallgat. Füleink minden neszre figyel-mesen hallgatnak. Egy elkésett szalonka korrog az erdőn át. Dürgésnek hire-helye sincsen. Beberangoljuk az egész erdőt; ahol a dürgésnek lennie kellett volna, de úgy látszik befojeződött. A Csalhó-felől a hajnal pirja borítja az eget s nem sokára a hóval takart oszlopok ténylegnek a reggeli nap sugariban. A nap emelkedik s a völgyek rejtett árnyéka eltűnik s ismét az erdő szőnye tölti be az éjszaka elnémult csendjét.

Gheorgheni, 1933 évi május hó 6-án.

Csikó Mihály.

Falusi táncmulatságok után nem kell senilletéket tartani. Falusi táncok alkalmával sokszor kellemetlenül eszt okoztak a hatóságok a mulatság újításának azsal, hogy senilletéket követelték a táncokért. A belügyminis- ter most rendelte ezt a kérdést. Elrendelte, hogy a községekben rendezett táncmulatságok után nem kell az ugynevezett sen- szerzői illetéket fizetni. A rendelkezésre vonatkozólag a következők hoztak olvasóink tudomására. A belügyminis- terium 4577. A. szám alatt 1933. április hó 4-én kelt rendeletével megtiltotta, hogy a falusi ifjak által vasár- és ünnepnapokon rendezett falusi táncok alkalmával, mikor az ifjak és leányok az önelk- től örökölt néptáncokat táncolják és dalokat énekelnek, hogy ilyenkor senyszerzői illetékeket szedhessenek az erre illetékes hatóságok. — A falusi mulatságokra fenti kedvezmény csak az esetben vonatkozik, ha szabadhelyen rendezik és ekkor a látványosságát adó fizetésére sem kötelesek. Ha azonban zárt helyen rendezik, akkor a pénzügyigazgatóság a látványosságát adó általánosan sem engedélyezi, hanem jegyek eladását teszi kötelezővé. Kérjük a pénzügyigazgatóságot urat segítsen ezen a helyzeten, különben a községi mulatságok megrendezése körül leküzdhetetlen nehézségek merülnek fel.

— Az Erdélyi Szemle új száma a következő tartalom- mal jelent meg. S. Nagy László: Félrevert harangok. Walter Gyula: A kritika jogáról. Dr. Kiss Elek: Egyetemes világ- nézet és kisebbségi sors. Dr. Mező Ferenc: Magyarok az olimpiákon. Dr. Bartha Ignác: Elmi akarunk. Mező László: Rokonok. Ifj. Kubán Endre: Amália, első szerelmem. (Elb.) Zsigmond László: Fzootállás szellem és jó iskolás ifjúság. Maklár László: Valaki meghalt. (Vers.) Bibó Lajos: Lás. Maklár Sándor: „Lelkiesség az irodalomban” című előadás so- rozata. Figyelő. Gyárfas Elemér nyilatkozata. Nagy Mária: Megágyas emberek. Saigo Olga: Vándordal Lakatos István: Kodály Zoltán, a klasszikus magyarzene megmentője. Egye- sületet élet. Erdélyi közgazdaság. Szerkesztői üzenetek. Kap- ható mindenütt.

— Egy értékes egyházi műkincsrel kevesebb van Csikban. Püspök urunk omki bérmentésével kapcsolatban több közegben, akár szükséges volt, akár nem, újra festették a templomokat, hogy miként azt a hozzáértők mondhatják meg- de hogy a szögöli régi és szép szárnyas oltárt tönkretették az által, hogy fehér olajfestékkel és alánzal bepíngálták azt még a lakos is látja. Azt kérdeztük az illetékesektől, hogy a festés előtt megkérdezték-e valakit, aki hozzáértő a vajjon lelkilimrefurdulás nélkül tették-e ezt? Az a szárnyas oltár, amelyet eddig számtalan idegen, külföldi is megosodált nem- csak a szögödiek tulajdona, mert az a katolikus egyháznak és székely egyetemességnek is közkinosa. Vajjon ki jogosult ily esetben a „tettéseket” felelősségre vonni? Ilyen képmo- bolás a XX. százalban vajjon még hol van megengedve?

— Felelősséget a betegségeiért járulékokat. A Bu- karestben székelő Központi Társadalombiztosító Pénztár ter- vel alapján a biztosításra kötelezettek táborát öt osztályba soroz- ták és az egyes biztosítási osztályokban a következő heti járulékok tisztelettel tettek kötelezővé: I. osztály 6, II. osztály 12, III. osztály 22, IV. osztály 30, V. osztály 36 lej. E járulé- kok felét a munkaadó, másik felét pedig az alkalmazott vagy munkás fizeti. részben a biztosítási költségvetésre beragaz- tandó nyugtábelégek, részben pedig a fizetési jegyzékekben eszközölt készpénzlevonások után. Ez az öt osztályban felsor- olt járulékokon kívül a munkaadó még 2-2 lej fizet heten- kint minden alkalmazottja után a tanoncotthonok fenntartási alapja javára. Eddig az I. osztályban 5 10, a II. osztályban 990 a III. osztályban 1590, a IV. osztályban 2730 és a V-ben 2970 lej volt a heti járulékos összege. Az emelés tehát körül- belől 20 százalékos minden osztályban. Az új járulékokat heten- ként kell fizetni. Minden megkezdett munkanap egész hétnek számít, még az esetben is, ha a munkás az egész hetet nem dolgozta le azon a helyen, ahol megkezdte. Ez a rendelkezés különösen súlyosan érinti az erdőkitermelésénél és az építkezé- seknél dolgozó munkásokat, akik gyakran változtatják munka- helyüket.

— A gyógyszer-tárakra is kötelező a déli sáróra. A hivatalos lap május hó 11. számában megjelent az egészség- ügyi miniszter rendelete, amely a gyógyszer-tárak működését, szervezetét és ellenőrzését részletesen szabályozza. A rendelet egységesen szabályzza a záróra kérését is. E szerint a gyógyszer-tárak reggel 8 órakor nyitnak, este 8 órakor zárnak, déli 1-3 óra között pedig csupán az ügyeletes gyógyszer-tárak tarthatók nyitva. A rendelet pontosan előírja azt is, milyen könyvek vezetésére vannak a gyógyszer-tárak kötelezve. A hi- vatalos lapnak ugyanezen a száma tartalmazza az új gyógyszer- tári tarifát is.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közleményei.

A pénzügyminiszteriumnak a Monitorul Oficial folyó évi május 2 iki 99 számában megjelent rende- lete értelmében a Mihály 20 lejesek állami adóba feltehetőek és azt kötelesek az adóhivatalok és a pénzügyigazgatóság pénztára elfogadni.

— A romániai csizma és bőrkészítők egyesülete nek kiállítása Bukarestben, a Károly parkban, 1933 évi szeptember 10-től október 10-ig fog tartani.

— Szalonikiból „Firma Vital Cohen” Jászke- tte- táseket keres romániai kereskedőkkel, kész főúri és ruhák eladása végett.

— A vámvezérgazgatóság 52236—1933 számú körrendelete értelmében tudomására hoztuk az érde- kelteknak, hogy ezután a külföldre utasóknak a vám- határoknál a szőrméik és szőrmeárut p'ombával meg- jelöltetnek és a visszaszállításánál csak az ilyen p'ombá- val ellátott szőrmék engedélynek be vámmentesen az országba.

— Az egyiptomi főkonzul Bukarestben, külli, hogy az egyiptomi közgazdasági miniszterium folyó évi június hó 10-én Calroban árjelést tart az intézmény részére szükséges üveg butéllák, dezmilzonok és egyéb üveganyag, valamint június 5-én posztóruhák, törül- közők és gysaputakarak, stb. stb. szállítására. Érde- kelődők 85 lej, illetve 120 lej beklüldése ellenében meg- kaphaják a szállítási feltételek 1-1 példányát (miltett Konszultusnál).

Ugyancsak előbbi korszal külli, hogy a „Tensim” kerület részére szükséges 4100 tonna asfalt, árjelés június hó 15-én, feltételek kaphatók díjmentesen a Konszultuson.

— Kereskedők és iparosok figyelmébe. A ke- reskedelemügyi miniszterium 28755—1933. számú érte- sítése szerint az alkalmazottak az esti üzleti sáróra után nem tarthatók vissza foglalkoztatására azon a címen, hogy áru-leltározás folyik, mert ez a munka- szünet törvény rendelkezéseibe ütközik; valamint 28808—1933. sz. értesítés szerint a most hivatkozott törvény 10. §. 1. bekezdésébe ütközik és így nem

engedhető meg, hogy a gyümölcsöt árusító üzletek és bódék vasárnap 10 óra után is nyitva tarthassanak.

— A kolosvári olasz konzulátus értesítése sze- rint folyó évi szeptember havában Bariban lesz meg- tartva a Negyedik Kélti Múzeum; felvilágosítással a Konszultus szolgál.

— Vámvezérgazgatóság 42679. sz. rendelkezé- vel külli, hogy a külföldre kiránduló csoportnak tagj- i sem külföldi valutát, sem lejt nem vihetnek magukkal akár kolektiv, akár egyéni utlevéllel utaznak; a 42680. sz. rendelet szerint pedig minden külföldre utazó maximum 3000 lej vihet magával, amiből csak 1000 lej lehet román bankjegy és 2000 lej effektív idegen valuta, vagy az egész 3000 lej effektív idegen va- ta.

SPORT.

A székelyudvarhelyi munkás testedző foot-ball csapat, 1933 évi május hó 28-án a Csikszere- dai Sportegyesület csapatával játszik, a helybéli gyaskör- téri pályán. A mérkőzés kezdete délután 3 óra.

KÜKÜLLÖMENTI BOR

literenkinti ára házhoz a legolcsóbb 12 Lej A „ZÖLDFÁNÁL” CSIKSZEREDÁBAN.

Fürdőző vendégek figyelmébe!!!

Osikmegyében, Gyimes- középlek fenyvesei között 1933 évi június hó 11-én NYILIK MEG A

SÖTÉTPATAK-GYÓGYFÜRDŐ,

melynek osodalmatos gyógyhatása a környékbeli lakóknak előtt ember- emlékeket óta ismeretes volt; a leg- újabb tudományos alapon meg- ejtett vizsgálat szerint a víz ezen tulajdonságát szerencsés vagy összetételeknek (kén, lithium, vas, magnézium, stb.) és radio- aktivitásának köszönheti. Számtalan betegségknél, úgymint:

rheuma, érlelmeszesedés, vese-, máj-, hólyag, gyomorhaj, szem- fájás, női betegség stb. bevált

Ezek után vize a világ hírv küll- földi fürdőikkel egy sorba állítható.

Teljesen pormentes! Roybe éphajlat! Elsőrendű penzió! Szolid árak! Tiszta szobák igen előnyös árak mellett. Meleg kádfürdő Lej 20.— Hidegfürdő Lej 5.—

Vasuti állomás:

A galacz—médafelvi (Petru Rareș) fővonalon, Gyimesközéplek (Lunca de mijloc) és Gyimes- felsőlek (Păstina) állomások közt Tarcau nevezetű megálló, mintegy 15—20 perc utalg- járányra a fürdőnél, minden vonaton kocsijárat

Levélbeli megkeresésekre készség- gel szolgál bővebb felvilágosítással

A FÜRDŐKEZELŐSÉG

Lunca de mijloc (Gyimesközéplek) jud-tul Cuc. 1-8

Egy épületes belsőség, mely áll 1 üzemhelyiség, 8 szoba, konyha, kamra és p'eca továbbá az udvarban 1 szoba + konvhából álló lakás eladó. Csikszereida, Bul. R. g. Ferdinand 48. sz.

MODELL KALAPOK

tíz naponként új formák olcsó árban, megtekinthetők VENCZEL TANÁRNÉNÁL Ugyanott késülnek minden- nemű női kalapok elsőrendű anyag hozzáadásával. Kalapok átalakítása a legrövidebb idő alatt. Csikszereida, I. O. Bratlanu (Gimna- sium) uoca 112. sz., a Sörház közelében

Olcso nyaralás a

FÉLIX GYÓGY- FÜRDŐBEN!

Biztos gyógyulás mindenféle reumatikus bántalmak ellen!

Olcsoobb, jobb, kényelmesebb, mint bárhol.

Elsőrendű penzió: szoba, fürdés és nagyszerű étkezés (diétikus is).

Május hónapban naponként 160 Lei
Junius hónapban naponként 180 Lei
Julius, augertus hónapokban . . . 230 Lei

Gyermekek nyaralását teljes felelősséggel vállaljuk. Román, német, francia felügyelettel, nagyszerű ellátással **napi penzió = 100 L.**

Különléle szórakosások a vendégek részére: **Tennisz — Strandfürdő — Elsőrendű Jazz-zene. — Minden este tánc.**

4-5

Árverési hirdetmény.

Cioboteni—Csikszereida közhirtokossága I. és II. határrészen levő vadászati joga 1933 évi június hó 11-én d. u. 2 órakor fog a község házában nyil- vános árverésben hasonlókébe adatni. Kiküáltással ár az összes területekre 3000 Lei. Cioboteni, 1933 évi május hó 22-án. Csikszereida József, közb. elnök.

Irodának alkalmas, központi fekvésű szoba, előszoba b'járattal kiadó. — Cím a kiadóhivatalban.

No 310—1933. Hirdetmény.

Cs. u. (Csikszereida) község előjárósága tudomásra hozza, hogy a község tulajdonát képező vadászati jogot 1933 évi június hó 10-én d. e. 10 órakor a község házában megtartandó második nyilvános árve- résben 5 óra hasonlókébe fogja adni. Kiküáltással ár 2000 Lei. A feltételek az előjáróságnál megtekinthetők. Cs. u. la 22. máju 1933. Az előjáróság.

Rakettek és tenniszlapdák nagy választékban kaphatók a Vákár üzletben Csikszereida. Ugyanott hurozást is vállalnak.

Egy üzlethelyiség kiadó Albert tanár házában.

Közönség figyelmébe!

28 évig voltam a csikszereidai „GANZ”-villamossági cég FŐSZERELŐJE, hű és tiszta szolgálataimért lepl- tettek a most Csikszereidában **ÖNÁLLÓSÍTOTTAM MAGAM.** Elvállalom minden e szakmába vágó elektromos munkákat, u. m.: **MODERN LAKBERENDEZÉSEKET** osengőket, erőátviteli szerelo- seket a legutányosabb árak mellett. Az általam végzetetett munkálatok- kért szavatosságot vállalok.

Szíves pártfogást kér:

Paulovits Antal villanszerelő, Gimnasiun uoca 109. szam.

8-18

Nr. 33—1933 Post. PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE.

Subsemnatul Portarel prin aceasta publicaŢie, că la baza decizune Nr. G. 1008—1933 a judecatoriei Mix & din Mercuru-Ciuc in favorul reclamantului St. uhi Rudolf din Tulgheș repr. p. prin avocatul D. Gh. Cerbu din Mercuru-Ciuc contra urmăritului — Gh.orgheni pentru incesarea orcanței de 6456 Lei — bent capital dobandă de 9%, scootite dela — precum si 600 Lei — bani obținuti stabilite și acc. se fixează termen de licitaŢie pe ziua de 2 Iunie 1933 orole 4 p. m., la fiza locului in Gheorgheni unde se vor vinde prin licitaŢiune publica judi- ciare obiectele sechestrate in valoarea de 10850 lei. In caz de nevota și sub prețul de estimare.

Gheorgheni, la 16 Maju 1933. Portarel: (sa) PEYEROVSCHE.